

Tədris proqramı
Azərbaycan Tibb Universiteti
“Uşaq xəstəlikləri” fənni üzrə
İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI
(SİLLABUS)

Təsdiq edirəm
I Uşaq xəstəlikləri kafedrasının
müdiri prof. S.Ş.Həsənov
İmza _____

SİLLABUS

(tələbələrin sərbəst işinin təşkili üçün tədris-metodik proqram)

Fakültə:	Müalicə-profilaktika fakültəsi
Kafedra:	I Uşaq xəstəlikləri
Semestr:	X
Tədris ili:	
Kurs:	V
Fənni tədris edən müəllim:	kafedranın professor-müəllim heyəti
Tədris yükü:	praktika 50 saat + mühazirə 10 saat
Tədris üsulları:	praktiki məşğələ (4 saat), mühazirə (2 saat)
Fənnin kodu:	İPF-B39
Fənnin növü:	məcburi
Fənnin krediti:	4
Fənnin tədris forması:	əyani
Fənnin tədris dili:	azərbaycan, rus, ingilis
Kafedranın əlaqə nömrələri:	+994 51 599 06 24
E/mail:	department_cdn1@amu.edu.az

PREREKVİZİTLƏR:

Fənnin tədrisi üçün öncədən tədrisi zəruri olan fənnlər: “Anatomiya”, “Fiziologiya”, “Patoloji anatomiya”, “Patoloji fiziologiya”, “Biokimiya”, “Farmakologiya”, “Uşaq xəstəliklərinin propedevtikası”.

KOREKVİZİTLƏR:

Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin tədris olunması zərurəti yoxdur.

KURSUN TƏSVİRİ:

Ümumi profilli həkim kadrlarının hazırlanmasında pediatriya önəmli rol oynayır. Bu onunla əlaqədardır ki, yaşlılarda rast gələn bir çox funksional pozğunluqların və xəstəliklərin profilaktikası uşaq doğulduğu vaxtdan və bəzən də bətdaxili dövrdə həyata keçirilməlidir. Sonuncu isə ancaq uşaq orqanizminin xüsusiyyətlərinə yaxşı bələd olan, sağlam uşaqların bəslənməsi və böyüdülməsini, uşaq yaşları patologiyalarını, müasir müalicə və profilaktika metodlarını mükəmməl bilən həkim mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilə bilər. Tibb universitetində uşaq xəstəliklərinin tədrisi ardıcıl olaraq uşaq xəstəliklərinin propedevtikası və uşaq xəstəlikləri kafedrasında aparılır.

KURSUN MƏQSƏDİ:

IV və V kurslarda uşaq xəstəliklərinin öyrənilməsində tədrisin əsas məqsədi uşaqlarda tez-tez rast gələn xəstəliklərin etiologiyası, patogenezi haqqında biliklərin əldə edilməsindən ibarətdir. Pediatrik xəstələrdə müayinə vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi kliniki təfəkkürün formalaşması, klinik diaqnoz qoymaq bacarığı, differensial diaqnostika vərdişlərinə yiyələnmək, tez-tez rast gələn xəstəliklərin müalicə və profilaktikasının əsas prinsiplərini öyrənmək tədrisin məqsədinə aiddir.

VI kursda tələbələr klinikanın stasionar şöbələrində və poliklinikalarda müəllimin rəhbərliyi altında müalicə işi yerinə yetirir, klinik nümunəli dərslər keçirlər, həmçinin, kafedranın müdiri, professor və dosentlərin xəstə baxışlarında çoxmövzulu araşdırmalarda iştirak edirlər.

Problem mövzularında mühazirələr və praktik dərslərdə göstərilən xəstələrin klinik təhlili müasir paraklinik müayinələrin (instrumental, laborator-biokimyəvi və s.) nəticələrinin müfəssəl araşdırması ilə müşayiət olunur.

KURSUN NƏTİCƏLƏRİ:

IV və V kurslarda tələbələr tədris zamanı xəstələrin müayinəsində peşəkar həkimlik vərdişinə yiyələnirlər, diaqnostika, differensial diaqnostika taktikası, təxirəsalınmaz təcili tibbi yardım göstərmək üsulunu və tibbi sənədləşmənin aparılmasını öyrənirlər. VI kursda sırf sindromologiya və müfəssəl differensial diaqnostika öyrənilir. Bu fənn tədris edilib qurtarandan sonra tələbələr müxtəlif yaşlı uşaqların anatomo-fizioloji xüsusiyyətlərini, onlarda rast gəlinən xəstəliklərlə mübarizə tədbirlərini bilməlidirlər. Bunları əldə etmək üçün tələbələr ən müasir tibbi avadanlıqlar və onların iş prinsiplərini, ilkin diaqnostik və proqnostik markerlərin öyrənilməsi, diaqnozu düzgün müəyyənləşdirməklə müalicə tədbirlərini düzgün seçmək təcrübəsini əldə edəcəklər.

FƏNNİN MÖVZULARI:

Müalicə-profilaktika fakültəsinin V KURS tələbələri üçün Uşaq xəstəlikləri fənnindən mühazirələrin mövzu planı (X semestr)

№	MÖVZU	Saat
1.	Birləşdirici toxumanın sistem xəstəlikləri. Uşaqlarda kəskin revmatik qızdırma, patogenezi və klinik xüsusiyyətləri, diaqnostik meyarları. Müalicə və profilaktikasının prinsipləri. Sklerodermiya, qırmızı qurd eşənəyi, dermatomiozit, düyünlü periarterit. Patogenezi və klinik xüsusiyyətləri, diaqnostik meyarları. Müalicə və profilaktikasının prinsipləri.	2
2.	Uşaqlarda tənəffüs sisteminin xəstəlikləri. Böyük yaşlı uşaqlarda bronxitlər. Kəskin, uzun sürən pnevmoniyanın klinik xüsusiyyətləri. Etiologiya, klinika, müalicə və profilaktika.	2
3.	Uşaqlarda helmintozlar. Askaridoz. Enterobioz. Trixosefallyoz. Klinikası, diaqnostikası və müalicəsi. Qiardioz (lamblioz). Klinik və simptomuz formaları. Müalicə prinsipləri.	2
4.	Uşaqlarda mədə-bağırsaq sisteminin xəstəlikləri. Qastritlər, gastroduodenitlər. Mədə və 12 barmaq bağırsağın xora xəstəliyi. Uşaqlarda	2

	hepatitlər və ödçixarıcı yolların xəstəlikləri. Xolangioxolesistitlər. Klinik-laborator diaqnostika. Müasir diaqnostik metodlar. Müalicə prinsipləri və profilaktikası.	
5.	Bağırsaq sorulmasının pozulması sindromu. Seliakiya, enteropatiyalar.	2
Ümumi		10

**Müalicə-profilaktika fakültəsinin V KURS tələbələri üçün
Uşaq xəstəlikləri fənnindən praktik məşğələlərin mövzu planı (X semestr)**

№	MÖVZU	Saat
1.	Uşaqlarda revmatik xəstəliklər. Kəskin revmatik qızdırma. Etiologiya və patogenezi. Klinik və instrumental diaqnostika. Differensial diaqnostika. Mərhələli müalicə prinsipləri. Profilaktik tədbirlər. Yuvenil revmatoid artritin klinik gediş xüsusiyyətləri. İşçi təsnifatı. Diaqnostik meyarları. Müalicə və profilaktika tədbirləri.	4
2.	Uşaqlarda birləşdirici toxuma xəstəlikləri. Qırmızı qurd eşənəyi. Dermatomioz. Sklerodermiya. Düyünlü periarteriit. Klinik xüsusiyyətləri. Diaqnostik meyarları. Müalicə və profilaktik tədbirlər.	4
3.	Uşaqlarda tənəffüs sisteminin xəstəlikləri. Böyük yaşlı uşaqlarda bronxitlər, pnevmoniyalar və plevritlərin xüsusiyyətləri. Etiopatogenezi. Klinika, instrumental və laborator diaqnostikanın müasir üsulları. Müalicə prinsipləri. Profilaktikası.	4
4.	Böyük yaşlı uşaqlarda pnevmoniyalar və plevritlərin xüsusiyyətləri. Etiopatogenezi. Klinika, instrumental və laborator diaqnostikanın müasir üsulları. Müalicə prinsipləri. Profilaktikası.	4
5.	Uşaqlarda həzm sisteminin xəstəlikləri. Mədə-bağırsaq traktının funksional pozulmaları. Xroniki qəbizlik. Müalicə. Pəhriz terapiya.	4
6.	Qastroduodenitlər. Mədə və 12-barmaq bağırsağın xora xəstəliyi. Klinik – laborator diaqnostika. Müalicə planının təyini. Kəskinləşməyə qarşı tədbirlər.	4
7.	Xroniki hepatitlər. Etiopatogenezi, klinik formaları, diaqnostikası, müalicə prinsipləri. Qaraciyərin sirrozu. Differensial diaqnostika.	4
8.	Uşaqlarda ödçixarıcı yolların xəstəlikləri. Diskineziyalar. Xolesistitlər. Xolangioxolesistitlər. Klinik-laborator diaqnostika. Müalicə planının tərtibi.	4
9.	Uşaqlarda pankreatitlər. Klinik-laborator diaqnostika. Müalicə.	4
10.	Uşaqlarda qeyri-spesifik xoralı kolit, Kron xəstəliyi. Klinik-laborator diaqnostika. Müalicə.	4

11.	Uşaqlarda helmintozlar. Askaridoz. Enterobioz. Trixosefallyoz.Klinikası, diaqnostikasası və müalicəsi. Qiardioz (lamblioz). Klinik və simptomsuz formaları. Müalicə prinsipləri.	4
12.	Bağırsağ sorulmasının pozulması sindromu. Seliakiya, enteropatiyalar.	4
13.	Uşaqlarda ağciyərin irsi xəstəlikləri (Kartaqener sindromu, alfa-antitripsinin defisiti), mukovissidoz. Etiopatogenez, klinika, diaqnostika, müalicə prinsipləri.	2
Ümumi		50

SƏRBƏST İŞ:

Semestr ərzində hər tələbəyə 10 sərbəst iş tapşırığı verilir. Hər tapşırığın yerinə yetirilməsi 1 balla qiymətləndirilir.

Sərbəst iş yazılı formada, word faylı formasında, həcmi 4-5 səhifə (şrift-12) olmalıdır.

Hər bir sərbəst iş tələbənin fərdi fikirlərinin məcmusu olduğuna görə **plagiat** yol verilməzdir.

MPF-nin V kurs tələbələri üçün Uşaq xəstəlikləri fənni üzrə sərbəst işlərin mövzuları (2021-2022-ci tədris ili)

№	Mövzu adı
1	Böyük yaşlı uşaqlarda bronxidlər. Təsnifat, etiologiya, klinika, müalicə və profilaktika.
2	Uşaqlarda kəskin və uzun sürən pnevmoniyannın klinik gediş xüsusiyyətləri. Müalicə və profilaktika.
3	Uşaqlarda plevritlər. Təsnifat, klinika, diaqnostika və müalicə.
4	Bronxial astma, müasir təsnifat, klinik-instrumental diaqnostika. Müalicə və profilaktika tədbirləri.
5	Ağciyərin irsi xəstəlikləri. Mukovissidoz. Siliar diskineziya. Klinik gediş xüsusiyyətləri. Differensial diaqnostika, müalicə.
6	Uşaqlarda kəskin revmatik qızdırma. Etiopatogenez, klinik gediş xüsusiyyətləri, diaqnostik meyarlar, müalicə və profilaktika prinsipləri.
7	Uşaqlarda birləşdirici toxumanın diffuz xəstəliklərinin etiopatogenezinə dair müasir baxışlar. Qırmızı qurd eşənəyi. Klinik gediş xüsusiyyətləri, diaqnostika, müalicə və xəstəliyin proqnozu.
8	Dermatomiozit, klinika, diaqnostika, müalicə. Xəstəliyin proqnozu.
9	Sklerodermiya. Düyünlü periarteriit. Patogenez. Klinik. Diaqnostika və müalicə.
10	Uşaqlarda mədə-bağırsağ sisteminin funksional xəstəlikləri. IV Roma meyarları.

	Klinika, diaqnostika və müalicə.
11	Uşaqlarda qastroduodenitlər. Müasir təsnifat. Gediş xüsusiyyətləri, differensial diaqnostika, müalicə və profilaktika.
12	Mədə və 12 barmaq bağırsağın xora xəstəliyi. Klinika, müasir diaqnostika üsulları, müalicə sxemləri, proqnoz.
13	Ödçıxarıcı yollarının diskineziyaları. Xolesistlər. Xolangioxolesistitlər. Etiologiya, patogenezi, klinika, müalicə.
14	Uşaqlarda xroniki hepatitlər, etiopatogenezi, klinika, müalicə və profilaktika
15	Qaraciyərin sirrozu.
16	Uşaqlarda pankreatitlər. Patogenezi, klinik-laborator diaqnostika, müalicə.
17	Malabsorbsiya sindromu. Patogenezi, klinika, differensial diaqnoz, müalicə.
18	Uşaqlarda bağırsağın iltihabi xəstəlikləri. Qeyri-spesifik xoralı kolit. Kron xəstəliyi. Klinika. Differensial diaqnostika. Müalicə.
19	Uşaqlarda helmintozlar. Askaridoz. Enterobioz. Trixosefallyoz. Klinika, diaqnostika, müalicə.
20	Uşaqlarda lyamblioz. Klinika, diaqnostika və müalicə.

**MPF-nin V kurs tələbələri üçün Uşaq xəstəlikləri fənni üzrə
təcrübi bacarıqlarının siyahısı (2021-2022-ci tədris ili)**

№	Mövzu adı
1	Xəstə uşağın müayinəsi : palpasiya, perkussiya və auskultasiya.
2	Xəstələrin stasionar şəraitdə aparılması. Xəstəlik tarixinin yazılması.
3	Analizlərin nəticələrinin qiymətləndirilməsi: <ul style="list-style-type: none"> - qanın ümumi analizi; - qanın biokimyəvi analizi (revmosınaglar və s.) - nəcisin ümumi analizi; - Qreqerson sınağı; - Helicobacter pylori-nin müayinə üsulları; - immünoloji analiz; - bakterioloji analiz.
4	İnstrumental müayinə metodlarının nəticələrinin qiymətləndirilməsi: <ul style="list-style-type: none"> - daxili üzvlərinin USM-i - ağ ciyər, ürəyin R-qrafiyası; - mədə-bağırsaq traktının R-skopiyası; - EKQ; - ezofaqogastroduodenoskopiya; - duodenal zondlama və müayinə üçün möhtəviyyatın götürülməsi; - plevral punksiya.
5	Bakterioloji müayinə üçün burundan və əsnəkdən yaxmanın götürülməsi.
6	Xarici tənəffüs funksiyasının qiymətləndirilməsi. Pikfloumetriya. Spirometriya.
7	Təxirəsalınmaz yardımın göstərilməsi:

	<ul style="list-style-type: none"> - tənəffüs yollarının obstruksiya sindromu zamanı; - tənəffüs çatışmazlığı zamanı; - hipertermik sindrom zamanı; - dehidratasiya zamanı; - mədə-bağırsaq qanaxmaları zamanı.
8	Reseptlərin yazılış qaydaları.

QIYMƏTLƏNDİRMƏ

Fənn üzrə krediti üçün lazımı 100 bal aşağıdakı kimi olacaq. 50 bal-imtahana qədər.

O cümlədən:

10 bal-dərsə davamiyyət

10 bal-sərbəst iş

20 bal-təcrübə dərslərinə

10 bal-klinik və təcrübə bacarıqlara görə bölünür.

50 bal –imtahanda toplanılacaq. İmtahan test üsulu ilə keçiriləcəkdir. Test 50 sualdan ibarət olacaqdır. Hər bir sual 1 baldır. Səhv cavablanan suallar düzgün cavablanan sualların ballarını silmir.

QEYD:

İmtahanda minimum 17 bal toplanmasa, imtahana qədər yığılan ballar toplanılmır. İmtahanda və imtahana qədər toplanan ballar cəmlənir və yekun balın miqdarına uyğun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

A- “əla”	91-100
B- “çox yaxşı”	81-90
C- “yaxşı”	71-80
B-“kafi”	61-70
E-“qənaətbəxş”	51-60
F-“qeyri-kafi”	51 baldan aşağı

SİLLABUS-İŞÇİ TƏDRİS PROQRAMI

Bakalavr təhsilinin məzmunu tədris prosesinin planlaşdırılmasını, onun həyata keçirilməsinin forma və metodlarını, tədris yükünün həcmi, tədris mərhələlərinin

(semestrlərin) müddətini, tədris növlərini (mühazirə, məşğələ, laboratoriya və s.) ayrı fənlərin həcmi, ixtisaslar üzrə təhsil proqramlarına qoyulan tələbləri əhatə edir.

Tədris prosesinin planlaşdırılması və təşkilli tədris planları (nümunəvi işçi və fərdi) və fənnlər üzrə işçi proqramları əsasında həyata keçirilir. Həmin sənədlərin forması və strukturu ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilmişdir.

Fənn proqramları ixtisaslar üzrə ali təhsil proqramlarının tələblərinə uyğun olaraq ali təhsil müəssisələri tərəfindən hazırlanır və müvafiq qaydada Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilir. Fənn proqramları əsasında işçi proqramlar (sillabuslar) hazırlanır və ali təhsil müəssisələri tərəfindən təsdiq edilir.

İşçi tədris proqramı–fənnə müvafiq olaraq hazırlanan və özündə tədris olunan fənnin təsvirini, onun hədəf və məqsədini, qısa məzmununu, dərslərin müddətini, məsləhət saatlarını, müəllim haqqında məlumatı, müəllimin tələblərini, qiymətləndirmə meyarlarını, aralıq qiymətləndirmə cədvəlini, istifadə olunan ədəbiyyatın siyahısını özündə əks etdirən sənəddir.

ƏDƏBİYYAT

1. A.A. Əyyubova. Uşaq xəstəlikləri /Dərslik/ Bakı 2011. 558 səh.
2. A.A. Əyyubova, H.H.Qabulov, N.H.Sultanova. Uşaq xəstəlikləri /Dərslik/ Bakı 2018, 558 səh.
3. N.Ə.Tağıyev. Neonatologiya /Dərslik/, Bakı 2007, 535 səh.
4. S.Ş.Həsənov. Yenidoğulan uşaqların reanimasiyası və intensiv terapiyası /Dərs vəsaiti/. Bakı 2009, 212 s.
5. S.M.Qasımova, N.C.Quliyev, Ü.Ə.Əliyeva, Uşaq xəstəlikləri, /Dərslik/, Bakı 2016, 660 səhifə.
6. S.Z.Qarayeva. Uşaq xəstəlikləri /Dərs vəsaiti/ Bakı, 2014, 186 səh.
7. N.A. Hüseynova, N.C.Quliyev və b. Uşaq gastroenterologiyası /Dərs vəsaiti/ 2013, 391 səh.

8. N.A. Hüseynova, N.C. Quliyev və b. *Pediatrriyada pəhriz terapiyası /Dərs vəsaiti/* 2014, 276 səh.
9. А.А. Баранов. *Детские болезни /Учебник/* 2-е изд, испр. и доп.-М.: ГЭОТАР-Медиа, 2012.-1008 с.
10. Н.П. Шабалов. *Детские болезни в 2-х томах /Учебник/*, 6-е изд. перераб. и доп. –СПб.:Питер 2012 (Учебник для вузов).
11. Н.П. Шабалов. *Неонатология. В 2-т. Учеб.пособие*, 5-е изд. испр. и доп. –М.: МЕДпресс-информ, 2009.
12. P. Veliyev. *Pediatric Diseases /The Textbook/* Baku, 2012, 259 page.

TEKNIKİ TƏCHİZAT

Puloksimetr, spirometr, neyrosonoqraf, nebulyazer.